

İmalat ocakta pozitif seyretti

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) ocak ayına ilişkin imalat satınalma yöneticileri endeksini (PMI) açıkladı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralık ayında 48.1 olan manşet PMI, ocak ayında yeniden eşik değer üzerine çıktı ve 50.1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi. İmalat satınalma yöneticileri endeksi ise ocakta 50.1 oldu. Aralıkta endeks 48.1 seviyesini almıştı. Endekste 50'nin üstündeki seviyeler büyümeye, altındaki seviyeler ise daralmaya işaret ediyor. İSO'nun endekse ilişkin paylaşımında, hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlamanın aralık ayına kıyasla hız kestiği ve bazı firmalarda talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkat çekildi.

İmalat sanayii 10 ay sonra yükselişte

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) ocak ayı imalat satınalma yöneticileri endeksini açıkladı. Buna göre, ocak ayında imalat satınalma yöneticileri endeksi 50,1 olarak gerçekleşti. Böylelikle PMI verisi 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi. Aralık ayında veri, 48,1 seviyesinde gelmişti. Endekste 50 seviyesi eşik değer olarak kabul edilirken; üzerindeki seviye büyümeye, altındaki seviye daralmaya işaret ediyor.

Ayakkabıcılara İndirim Çağrısı

“ Türkiye Ayakkabı **Sanayicileri** Derneği Başkanı Berke İçten, pazar kaybetmemek ve enflasyonla mücadelede katkı için fiyatların yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye kararı aldıklarını açıkladı. AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı açılışında konuşan İçten, **“Yabancı firma sayısının ilk kez yüzde 10’un üzerine çıktığı AYMOD’a yedi bini yabancı 25 bin ziyaretçi bekliyoruz”** dedi.

Türkiye, yıllık 550 milyon çift ayakkabı ile dünyanın 6'ncı, Avrupa'nın ise en büyük üretim kapasitesine sahip. Sektör ayrıca, 320 bini bulan çalışan sayısıyla da istihdamda katkı sağlıyor. Türkiye Ayakkabı **Sanayicileri** Derneği (TASD) tarafından İstanbul Fuar Merkezi'nde 68'incisi düzenlenen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı dün başladı. 470'in üzerinde yerli ve yabancı katılımcı firmanın yer aldığı fuar yedi bini yabancı alıcı olmak üzere toplam 25 bin kişinin ziyaret etmesi bekleniyor.

1.5 MİLYAR DOLARLIK İHRACAT HEDEFİ

TASD Başkanı Berke İçten, ayakkabı **sanayinin** 2022'de hem iç hem de dış pazarda başarılı bir performans gösterdiğini ifade ederek, 2022'yi 1,2 milyar dolar ihracatla kapattıklarını, bu yıla 1,5 milyar dolar hedefi ile başladıklarını bildirdi. İçten, "1.2 milyar dolar olan ayakkabı ihracatının yarısı yıl içinde iki kez düzenlenen bu fuarda

Mesude Demirhan

sağlanan ticari iş birlikleri üzerinden yapılıyor. Yabancı müşteriyi bu zor dönemde kaybetmemek, hem de enflasyonla mücadelede katkı sunmak için AYSAD ve TASD olarak, fiyatların yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye kararı aldık" dedi.

YABANCI FİRMA SAYISI İLK KEZ YÜZDE 10'U AŞTI

Berke İçten, sektörde müşteri kayıplarının yaşandığı bir dönemde düzenledikleri AYMOD'a en geniş katılımcı ve ziyaretçiyi getirmek için yoğun bir mesai harcadıklarını vurguladı. Fuara, 60'ı yabancı olmak üzere 470'in üzerinde firmanın katıldığını bildiren İçten, "Bu sezon İtalya, Almanya, İspanya, Portekiz, Polonya ve İran'ın da aralarında bulunduğu 12 ülkeden katılımcılarımız var. Yabancı firma sayısının ilk kez yüzde 10'un üzerine çıktığı AYMOD'a 7 bini yabancı 25 bin ziyaretçi bekliyoruz. AYMOD'da kurulacak yeni iş birliklerinin ihracatımıza pozitif yansımaları olacağına inanıyorum" diye konuştu. ■ İSTANBUL

Bu yıl 100 ticaret heyeti planladık

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TIM) Başkanı Mustafa Gültepe, "Elektrik ve doğal gazda **iki** kez indirim firmalarımıza nefes aldırdı. Ticaret Bakanlığı'mızın 'Uzak Ülkeler Stratejisi' bu yolda bize yeni fırsatlar sunuyor. 19'u ilk çeyrekte olmak üzere birliklerimizle

birlikte bu yıl 100 ticaret heyeti planladık. Dünyanın dört bir yanında 250 fuara katılacağız" dedi. İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdagiç, 60 bin metrekare alanda her 8 firmadan birinin yabancı olduğunu belirterek, şunları kaydetti: "Kur artışı enflasyona yakın bir seviyede

olmalı. Buna göre **sanayicimiz** planlamasını yapar ve pazar da kaybetmez." İstanbul **Sanayi Odası (İSO) Başkanı** Erdal Bahçıvan da, "Sahip olduğumuz dinamizm ve deneyimle başarıya ulaşacağız. Sektörün özelliği yeni nesillerin kendi vizyonları ile ileriye taşıyacak olması" şeklinde konuştu.

İstanbul'da 68'incisi düzenlenen AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı'nın açılışına İTO Başkanı Şekib Avdagiç, İSO Başkanı Erdal Bahçıvan, TIM Başkanı Mustafa Gültepe de katıldı.

Ocak'ta 50,1'e yükseldi

İmalat sanayii 10 ay sonra büyüdü

Yeni siparişler arttı

ISO Türkiye

Sektörel PMI ocak raporuna göre, Türk imalat sanayii alt sektörlerinden birçoğu yıla pozitif başladı. Geçen ay anket kapsamında takip edilen 10 sektörden 8'i üretimini artırdı. Üretim yavaşladığı iki sektör gıda ürünleri ve tekstil oldu. Üretimdeki güçlü artış son 31 ayın en yüksek büyüme temposuna ulaşan elektrikli ve elektronik ürünlerde gözlemlendi. Bu sektör, yeni siparişlerde de en hızlı genişleme yaşayan alan oldu. Toplam 7 sektörde yeni siparişler arttı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 48,1 olan manşet PMI, ocakta yeniden eşik değerine üzerine çıktı ve 50,1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi.

14 AYIN EN İLİMLİSİ

Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama aralık ayına kıyasla hız keserken, bazı firmalar talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkati çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın en ılımlı düzeyinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü. Ocakta yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen, belirgin bir şekilde sürdü ve toplam

yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti. İstihdam ocakta üst üste üçüncü ay yükseldi ve yeni istihdam oluşturma hızı aralık ayına göre hemen hemen değişmedi.

İLİMLİ ARTIŞ GÖSTERDİ

İstihdamdaki artış ve yeni siparişlerdeki yavaşlama, firmaların birikmiş işlerini azaltmaya devam etmelerini sağladı. Ancak üretim ve yeni siparişlerdeki duruma paralel olarak birikmiş işlerde de düşüş hız kesti. Girdi maliyetlerinde enflasyonunun keskin bir şekilde hızlanması, büyük ölçüde asgari ücretteki artıştan kaynaklandı. Girdi fiyatları son 6 ayın en yüksek hızında artarken, ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki zayıflık da genel maliyet yüklerinin artmasına katkı sağladı. Bunun sonucu olarak firmalar, Haziran 2022'den bu yana kendi satış fiyatlarını en yüksek oranda yükseltti. Tedarikçilerin teslimat süreleri, ocakta ılımlı bir artış gösterdi.

Ekonomide eşik değer aşıldı

İmalat **sanayinde** 11 aydır ilk defa daralma görülmedi. **İSO PMI endeksi**, Aralık'ta 48.1 değerini almasının ardından Ocak'ta 50.1'e yükseldi. Üretim ve yeni siparişler bazı şirketlerin dikkat çektiği şekilde talebin iyileştiği yönünde işaretlerle Aralık'a kıyasla daha hafif geriledi.

■ Türkiye imalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Ocak'ta 50'nin üzerine çıkarak yılın ilk ayında imalat sektöründe 11 aydır ilk defa daralma görülmediğine işaret etti. Üretim ve yeni siparişler Ocak'ta ılımlı düşüş kaydederken, istihdam üst üste üçüncü ayda da artış gösterdi. Öte yandan asgari ücretin artırılması şirketlerin karşı karşıya kaldığı maliyet baskıları-

ni artırdı. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** için S&P Global tarafından derlenen imalat PMI, Aralık'ta 48.1 değerini almasının ardından Ocak'ta 50.1'e yükseldi. Endeks 10 ay boyunca 50 altında değer almasının ardından Ocak'ta ilk kez 50'nin üzerine yükselerek sektörde istikrarlı iş koşullarına işaret etti. PMI'da 50'nin altında kalan değerler ise büyümeye işaret ediyor. Üretim ve yeni siparişler bazı şirketlerin dikkat çektiği şekilde talebin iyileştiği yönünde işaretlerle Aralık'a kıyasla daha hafif geriledi. Üretimde 14 ayın en hafif gerilemesi, yeni siparişlerde ise Ekim 2021'de başlayan daralma dönemi boyunca görülen

en hafif düşüş kaydedildi. Üretim alt endeksi Ocak'ta 47.5'ten 49.8'e yükselerek daralmanın neredeyse durduğuna işaret ederken, yeni siparişler 46.8'den 49.4'e yükseldi. İstihdam 52.1'den 52'ye gerilerken, yeni ihracat siparişleri alt endeksi ise 45.6'dan 47.6'ya yükseldi. Girdi fiyatları enflasyonu Ocak'ta altı ayın en hızlı artışını kaydetti. Yükselişte etkili olan ana unsurlardan biri asgari ücretin artırılması olurken, hammadde fiyatları ve TL zayıf seyri de maliyet artışlarında rol oynadı. PMI verilerini değerlendiren S&P Global Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Son PMI anketi imalat sektörünün yakında büyümeye dönebileceğine işaret etti. Faaliyet koşulları Ocak'ta is-

tikrarlı kalırken, talebin iyileştiği işaretleri ve üretim ile yeni siparişlerde yukarı yönlü hareketlerin görülmesi gelecek aylarda büyüme kaydedilebileceği yönünde umut veriyor" dedi. Anket kapsamında takip edilen on sektörden sekizinde üretim Ocak ayında arttı. Üretim yavaşlama kaydettiği iki sektör ise gıda ürünleri ve tekstil oldu. Özellikle tekstil sektöründe belirgin yavaşlama kaydedilirken, üretimin en güçlü artış gösterdiği sektör elektrikli ve elektronik ürünler sektörü oldu. Son 31 ayın en yüksek büyüme temposunun görüldüğü sektör olma özelliği taşıyan elektrikli ve elektronik ürünler, yeni siparişlerde de en hızlı genişlemenin kaydedildiği sektör oldu. - **EKONOMİ SERVİSİ**

AYAKKABI SEKTÖRÜNDEN İNDİRİM KARARI

Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Demeği (TASD) Başkanı Berke İçten, "Hem uzun çabalarla kazandığımız yabancı müşteriyi bu zor dönemde kaybetmemek hem de enflasyonla mücadelede katkı sunmak için Ayakkabı Yan Sanayicileri Demeği (AYSAD) ve TASD olarak fiyatların yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık." ifadesini kullandı.

TASD tarafından 68'inci gerçekleştirilen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı başladı.

Fuarın açılış törenine Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, TASD Başkanı Berke İçten katıldı.

Programın açılışında konuşan İçten, ayakkabı sanayisinin 2022'de hem iç hem de dış pazarda başarılı bir performans gösterdiğini söyledi. 2022'yi 1,2 milyar dolar ihracatla kapattıklarını, 2023'e de 1,5 milyar dolar hedefi ile başladıklarını bildiren İçten, şu ifadeleri kullandı:

"AYMOD Fuarı öncesi bu konuda AYSAD ve firmalarımızla yaptığımız değerlendirme sonucu bir mutabakata vardık. Hem hem uzun çabalarla kazandığımız yabancı müşteriyi bu zor dönemde kaybetmemek hem de enflasyonla mücadelede katkı sunmak için AYSAD ve TASD olarak ayakkabı fiyatlarının yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık."

"İHRACATTA ÖZELLİKLE SON İKİ YILDA BÜYÜK İVME YAKALADI"

TİM Başkanı Mustafa Gültepe Türkiye'nin ihracatta büyük bir ivme yakaladığına dikkati çekerek, "2022'yi 254,2 milyar dolar gibi rekor bir ihracatla kapattık. Cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümünü kutlayacağımız bu yıl da aynı ivmeyi sürdürmek istiyoruz." dedi.

Gültepe, son dönemde kamu tarafından ihracatçılar için güzel haberler geldiğine vurgu yaparak, sözlerini şu şekilde sürdürdü:

"Bir ay içinde elektrik ve doğalgaz fiyatlarında iki kez indirim yapılması maliyet baskısı altındaki firmalarımıza biraz olsun nefes aldırdı. Uygun koşullu finansmana birkaç ay öncesine göre daha kolay erişebiliyoruz. Merkez Bankası'nın son düzenlemeleri de ihracat yapan firmalarımız açısından olumlu bir adım oldu. Bu tür adımlar firmalarımızın ve ihracat ailemizin moral motivasyonunu artırıyor."

Küresel pazarlarda talep daralması nedeniyle ihracatın artış hızında bir yavaşlama olduğunu ifade eden Gültepe, üretim ve ihracatta 2022'nin ilk yarısındaki ivmenin yeniden yakalanması gerektiğini söyledi. Gültepe, ihracatçıların yeni pazarlara açılmasının gerekliliğine vurgu yaparak "Ticaret Bakanlığımızın 'Uzak Ülkeler Stratejisi' bu yolda bize yeni fırsatlar sunuyor. TİM olarak bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirmek istiyoruz. Ocak ayında Venezuela ve Pakistan'a ticaret heyetleri düzenledik. 19'u ilk çeyrekte olmak üzere birliğimizle birlikte bu yıl 100 ticaret heyeti planladık. Ayrıca 45 alım heyetini ülkemizde ağırlayacağız. Dünyanın dört bir yanında 250 fuara katılacağız." değerlendirmesinde bulundu.

'FUARIMIZIN İLAVE İHRACAT MÜŞTERİSİ KAZANDIRACAĞINDAN EMİNİZ'

İTO Başkanı Avdagiç ise konuşmasında fuarın ihracat açısından yararına dikkati çekerek, "Fuarımızın mutlaka ilave ihracat müşterisi kazandıracığından eminiz. Artık biz bu sektörde sadece ürün satan değil bir trend olma durumundayız. Daha çok markalaşma konusunda gerekli adımları atmamız gerekiyor." dedi.

Avdagiç, sınırışı e-ticaretin önemine vurgu yaparak, Türkiye'deki üreticilerin ürettikleri malları dünyanın her yerindeki tüketicilere ulaştırması gerektiğini söyledi. Türkiye'nin çok kapsamlı ihracatının için de sınır aşırı e-ihracatın dünya ortalamasının altında olduğunu ve bunun yükseltilmesi gerektiğini belirten Avdagiç şunları kaydetti:

"60 bin metrekarelik bir alandayız. Burada her 8 firmadan bir tanesi yabancı bir firma. Bir taraftan ihracatımız artıyor ama Türkiye iş dünyası olarak ihracatımızı ithalatla birlikte takip etmemiz gerekiyor. Ana beklentimiz, kur artışının enflasyon artışına yakın bir ortamda seyretmesi. Bunu sağlayabilirsek zaten sanayicimiz buna göre tüm planlamasını yapar. Burada sınır aşan e-ticarete özel bir alan açmamız lazım.

Türkiye'nin toplam ihracatı içerisinde

e-ticaret payı gelişmiş ülke ortalamalarının altında yer alıyor. Bu oranı hızlıca artırmamız gerekiyor. Ayakkabı sektörü bu alan içinde pilot olabilecek bir sektör. Kovid sonrası internet üzerinden olan satışlarda bir düşüş olmadı. Bu trend oturdu ve payını artırıyor." Avdagiç, TİM'in, İstanbul Dünya Ticaret Merkezi'nin ortağı olması için gerekli adımlar atıldı. İlk genel kurulunda TİM'i de yönetim kurulunda beraber çalışma imkanı bulacağız." ifadesini kullandı.

"SÜRDÜRÜBİLİRLİK GELECEK İÇİN BÜYÜK ÖNEM TAŞIYOR"

İSO Başkanı Bahçivan ise konuşmasında sürdürülebilirliğin gelecek için büyük önem taşıdığına vurgu yaptı. Bahçivan, üretilen ürünlerin sürdürülebilir olması gerektiğini belirterek, "Dünya bu konuda hedefe kitlenmiş bir durumda. Hangi ürünü üretirsek üretelim sürdürülebilirliği uyarlamamız gerekiyor. İSO olarak bu konu üzerinde değerli çalışmalar yapıyoruz. Alıcıların önümüzdeki dönemde karşımıza çıkacağı en önemli etken bu olacak. Çalışmalarımızı hem sayısal hem de niteliksel alanda arttırabilmek ve sektöre eğitim boyutuyla eleman çekmemiz çok önemli." yorumunu yaptı.

10 yıllık daralma sona erdi

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, ocakta yeniden eşik değerin üzerine çıktı ve 50,1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi. ➡ 7

Ocakta yeniden eşik değerinin üstünde

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta yeniden eşik değerine üzerine yükselerek 50,1 oldu. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 48,1 olan manşet PMI, ocakta yeniden eşik değerine üzerine çıktı ve 50,1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi.

Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama aralık ayına kıyasla hız keserken bazı firmalar talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkati çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın en ılımlı düzeyinde kaydedildi.

Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü. Ocakta yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen belirgin bir şekilde sürdü ve toplam yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti. İstihdam ocakta üst üste üçüncü ay yükseldi ve yeni istihdam yaratma hızı aralık ayına göre hemen hemen değişmedi. İstihdamdaki artış ve yeni siparişlerdeki yavaşlama, firmaların birikmiş işlerini azaltmaya devam etmelerini sağladı. Ancak üretim ve yeni siparişlerdeki duruma paralel olarak birikmiş işlerde düşüş hız kesti. Girdi maliyetlerinde enflasyonunun keskin bir şekilde hızlanması, büyük ölçüde asgari ücretteki artıştan kaynaklandı.

80 ülkeden 7 bin alıcının geldiği Ayakkabı Moda Fuarı'nda 56'sı yabancı olmak üzere 470 katılımcı firma yer aldı. Fuarın açılışına çok sayıda sektör temsilcileri katıldı.

Ayakkabı ihracatında 'rekabet' indirimi

TL'nin güçlenmesiyle ithalatta yüzde 63'lük artış yaşanan ayakkabı sektöründe ihracatta da fiyat rekabeti zorlaştı. Rakiplerle olan fiyat farkının yüzde 35'lere çıktığını söyleyen TASD Başkanı Berke İçten "Avrupalı yüzde 15'lik farkı normal kabul ediyor. Kendi imkânlarımızla yüzde 10 indirim yaptık. Kalan yüzde 10 için de devletten SGK ve vergi primlerinde indirim yapmasını talep ediyoruz" dedi.

İMAM GÜNEŞ-İSTANBUL

Ayakkabı Moda Fuarı (AYMOD) kapılarını açtı. 80 ülkeden 7 bin alıcının geldiği AYMOD Fuarı'nda 56'sı yabancı olmak üzere 470 katılımcı firma yer aldı. 68'incisini düzenlenen fuarda yerli ve yabancı ziyaretçi sayısının 25 bine ulaşması bekleniyor.

Fuarın açılışına Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) Başkanı Güven Karaca, Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) Başkanı Berke İçten ve çok sayıda sektör temsilcisi katıldı.

İhracatçılar yurt dışında 250 fuara katılacak

Fuarın açılışında konuşan TİM Başkanı Mustafa Gültepe, dünyadaki resesyon süreci ve Rusya-Ukrayna savaşının etkileri ile 2022 yılın son çeyreğinde ihracat rakamlarındaki büyümenin çift haneden tek haneye indiğini söyledi. Rekabetçilikle ilgili büyük problemler olduğunu ancak bu dönemde STK ve ihracatçı birliklerinin aynı dili konuşarak sorunlarına da çözüm bulunduğunu altını çizen Gültepe, "Talebimiz üzerine elektrik ve doğal gaz konusunda iki kez indirim yapılması maliyet baskısı altındaki firmalarımıza biraz olsun nefes aldırdı.

Uygun koşullu finansmana birkaç ay öncesine göre daha kolay erişebiliyoruz. Merkez Bankası'nın son düzenlemeleri de ihracat yapan firmalarımız açısından olumlu bir adım oldu. Bu tür adımlar firmalarımızın ve ihracat ailemizin moral motivasyonunu artırıyor. 19'u ilk çeyrekte olmak üzere birliklerimizle birlikte bu yıl 100 ticaret heyeti planladık.

Ayrıca 45 alım heyetini ülkemizde ağırlayacağız. Dünyanın dört bir yanında 250 fuara katılacağız. İhracatımızı en

■ Sektör, SGK ve vergi primlerinde indirim istiyor

Geçen yıl ayakkabı sektörünün yaklaşık 370 milyon çift satış ile 1,2 milyar dolarlık ihracat yaptığı bilgisini veren TASD Başkanı Berke İçten, 2022 yılında adetsel ve değer bazında yüzde 57'lik artış sağladıklarını söyledi. Kurların düşük seyrettiği bu noktada ithalatta sıkıntı yaşadıklarını aktaran İçten, sözlerini şöyle sürdürdü: "Rakiplerimizle aramızdaki fiyat farkı yüzde 35'e çıktı. Rekabet avantajımızı kaybetmeye başladık. Avrupalı alıcılar yüzde 10-15 fiyat artışını normal karşılıyor.

Bunun için fiyatlarımızda yüzde 10'luk indirim kararı aldık. Kendi imkânlarımızla yaptığımız bu feragatle, hem ihracatımıza hem de iç piyasada enflasyonla mücadelede katkı sağlayacağımızı düşünüyoruz. Kalan yüzde 10'luk fark için de destek istiyoruz. Devletimizden altı ay gibi geçici süreyle de olsa vergi ve SGK primlerinde indirim bekliyoruz. İhracat garantisi ve işçi çıkarmama kaydıyla firmalara bu kolaylıklar sağlanabilirse hem ihracatımızın gerilemesini hem de istihdam kaybını önleyebiliriz."

■ 'Kur ve maliyet arasına sıkıştık'

Geçen yıl ihracatta yüzde 18,8'lik artışla 2 milyar doları aştıklarını belirten İDMİB Başkanı Güven Karaca, ayakkabı sektörünün de yaklaşık 1,2 milyar dolar ihracat yaptığı kaydetti. Kurlar nedeniyle fiyat tutturamamanın en büyük problemleri olduğunu vurgulayan Karaca, şöyle devam etti: "6 ay önce rakiplerimizden 2 Euro gerideyken şimdi 4 Euro gerideyiz. Kur ile TL maliyetlerin arasında sıkıştık. Aynı zamanda en büyük tehlike, ayakkabı

ithalatımızda ciddi bir alarm oluştu. Ayakkabı ithalatımız geçen yıl yüzde 63 arttı. Bu sorunu çözmemiz gerekiyor. Bizim öngörülebilir olmamız lazım. Bu noktada zorluk yaşıyoruz. 2022'de müşteri bizim ayağımıza geldi, şimdi daha fazla gayret göstermemiz gerekiyor. E-ticarete, tasarım ve koleksiyonda gelişmeye büyük önem veriyoruz. Her şeye rağmen 2023 yılı sonunda ihracatta iyi rakamlara ulaşacağımızı düşünüyoruz."

kısa sürede 300 milyar doların üzerine çıkarmak ve ilk 10 ihracatçı ülkeden biri olmak için birlik ve beraberlikle hareket edeceğiz" dedi.

Çin'den sonra Avrupalı ile rekabet de zorlaştı

Sanayici ve ihracatçılar olarak önlerinde aşmaları gereken önemli bir sürecin olduğuna değinen İTO Başkanı Şekib Avdagiç, "Kurun enflasyon kadar artmıyor olması büyük sorun. Ana beklentimiz kur artışının enflasyona artışına yakın bir oranda seyretmesi. Bu sağlanırsa sanayicimiz nakit akışını, fiyat istikrarını sağlar ve pazar kaybetmez.

Çin, Hindistan gibi ülkelere göre enerji ve işçilikte rekabet oldukça zor. Ama biz Portekizli rakibimize göre pazar kaybediyorsak, Avrupa ile rekabet edemiyorsak oturup düşünmemiz lazım. Bu fuarın çok daha fazla ihracat müşterisi kazandıracağına eminim.

Sadece ürün satan değil aynı zamanda trend de satan bir ülke olmalıyız. Sınır ötesi ticarete ayrı bir önem vermemiz lazım. Sınır ötesi ticaretimiz dünya ortalamasının çok altında. Bunu çok kısa sürede artırmalıyız. TİM'in, İstanbul Fuar Merke-

zi'nin ortağı olması konusunda çalışmalar başladı. Fuarcılığın niteliğini beraber geliştirmek istiyoruz. Her sektörde fuarcılığımızı dünyanın merkezi yapma noktasında kararlıyız" diye konuştu.

İSO Başkanı Bahçivan'dan sürdürülebilirlik vurgusu

Ayakkabı sektörünün üretim ve ihracatta tartışılmaz bir başarısının olduğunu dile getiren İSO Başkanı Erdal Bahçivan, "AYMOD da bu kapsamda önemli bir yer tutuyor. Sektörümüzün önünün açık olduğuna inanıyoruz. İkitelli'de Endüstriyel Tasarım Ve Prototipleme Merkezi'ni açtık. Sanayicimizi oraya daha fazla getirip, imkânlarımızdan yararlandırmak istiyoruz.

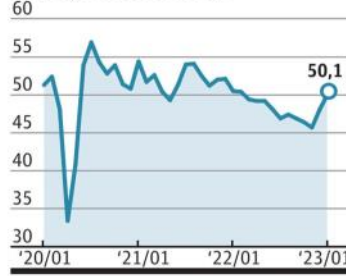
Bizi gelecekte rekabette ayırtıracak konu sürdürülebilirlik olacak. Ürünlerimizi sürdürülebilirlik kapsamında üretmek için doğru çalışmalar yapmaya çalışıyoruz. Mesleki eğitim çalışmalarımız bizim yüzü akı projemiz. Kontrolümüzde olan okul sayısını artırmak, sektörlerimize nitelikli istihdam katkısını sağlamakla çalışıyoruz. Çalışanlarımızı hem nicelik hem de nitelik olarak geliştirmek istiyoruz" ifadelerini kullandı.

10 AY SONRA

İmalat PMI eşığı aştı

Türkiye İmalat PMI

Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) 10 ayın ardından ocakta 50,1'le eşik değerini aşarak, daralma bandından çıktığına işaret etti. Üretim ılımlı düşüş kaydederken, istihdam üçüncü ayda da artış gösterdi. Yeni siparişlerde, Ekim 2021'de başlayan daralma dönemi boyunca görülen en hafif düşüş kaydedildi. /06

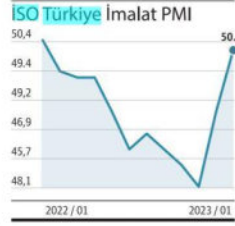

İmalat PMI ocak ayında eşik değeri 50'nin üzerine çıktı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta yeniden eşik değeri üzerine yükselerek 50,1 oldu. **İSO Türkiye İmalat PMI** anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 48,1 olan manşet PMI, ocakta yeniden eşik değeri üzerine çıktı ve 50,1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi ve sektördeki

faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi. Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama aralık ayına kıyasla hız keserken bazı firmalar talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkati çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın ılımlı düzeyinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü. Ocakta yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen belirgin

bir şekilde sürdü ve toplam yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti. İstihdam ocakta üst üste üçüncü ay yükseldi ve yeni istihdam yaratma hızı aralık ayına göre

hemen hemen değişmedi. İstihdamdaki artış ve yeni siparişlerdeki yavaşlama, firmaların birikmiş işlerini azaltmaya devam etmelerini sağladı. Ancak üretim ve yeni siparişlerdeki duruma paralel olarak birikmiş işlerde de düşüş hız kesti. Girdi maliyetlerinde enflasyonunun keskin bir şekilde hızlanması, büyük ölçüde asgari ücretteki artıştan kaynaklandı. Girdi fiyatları son 6 ayın en yüksek hızında artarken, ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liralardaki zayıflık da genel maliyet yüklerinin

artmasına katkı sağladı. Bunun sonucu olarak firmalar kendi satış fiyatlarını Haziran 2022'den bu yana en yüksek oranda yükseltti. Tedarikçilerin teslimat süreleri, üç aylık iyileşmenin ardından ocakta ılımlı bir artış gösterdi. Üretimdeki en güçlü artış son 31 ayın en yüksek büyüme temposuna ulaşan elektrikli ve elektronik ürünlerde gözlemlendi. Asgari ücrete yapılan artışla birlikte ocakta girdi fiyatlarının yükseliş hızı sektörlerin büyük bölümünde arttı.

"İmalat sektörü büyümeye dönebilir"

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, son PMI verilerinin, Türk imalat sektörünün yakında büyümeye geri dönebileceğini gösterdiğini bildirdi. Harker, "Faaliyet koşulları ocakta istikrarlı seyretti. Talepteki iyileşme işaretlerine bağlı olarak üretim ve yeni siparişler endekslerinde oluşan yukarı yönlü eğilim, önümüzdeki aylarda sektörde genişleme olabileceğine dair umut veriyor. Girdi maliyetleri ve nihai ürün fiyatları enflasyonu, asgari ücretteki artış nedeniyle yükselmiş olmakla birlikte 2021 ve 2022'de görülen yüksek düzeylerin bir miktar altında kaldı" ifadelerini kullandı.

'Pazarı korumaya çalışıyoruz'

TÜRKİYE Ayakkabı **Sanayicileri** Derneği (TASD) tarafından 68'incisi düzenlenen AYMÖD Ayakkabı Moda Fuarı dün başladı. Fuarın açılış konuşmasını gerçekleştiren TAYSAD Başkanı Berke İçten, sektörün uzun çabalarla kazandığı yabancı müşteriye kaybetmemek ve enflasyonla mücadeleye katkı sunmak için AYSAD ve TASD olarak fiyatların yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldıklarını belirtti.

Devlet de desteklesin

Maliyetlerdeki yüksek artış sebebiyle fiyat tutturmakta zorlandıklarını belirten İçten, "Son

aylarda ciddi bir müşteri kaybıyla karşı karşıya kaldık. AB üyesi Portekiz bile fiyat konusunda Türkiye'den daha avantajlı konuma geldi. Bir yıl öncesine göre maliyetlerimizde dolar bazında yüzde 35 artış oldu. Oysa biz müşterilerimize en fazla yüzde 15 fiyat artışını kabul ettirebiliyoruz.

Kalan yüzde 20'nin yüzde 10'unu elektrik fiyatlarındaki indirimler, navlun ve emtia maliyetlerindeki gerilemenin yanı sıra kârımızdan da feragat ederek tolere edebilecek duruma geldik. Diğer yüzde 10'luk fark için de devletimizden altı ay gibi geçici süreyle de olsa vergi ve SGK primlerinde indirim bekliyoruz" dedi. • **Ekonomi Servisi**

Sanayicinin satış fiyatları yükseliyor

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) ocak ayı İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi'ni (PMI) açıkladı. Anket sonuçlarına göre, aralık ayında 48.1 olan PMI, ocakta yeniden eşik değerin üzerine çıktı ve 50.1'e yükseldi. Anket sonuçlarında girdi fiyatlarının son altı ayın en yüksek hızında arttığı belirtilirken firmaların kendi satış fiyatlarını Haziran 2022'den bu yana en yüksek oranda yükselttiği de ortaya çıktı. Anketi hazırlayan S&P Global Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Girdi maliyetleri ve nihai ürün fiyatları enflasyonu, asgari ücretteki artış nedeniyle yükselmiş olmakla birlikte 2021 ve 2022'de görülen yüksek düzeylerin bir miktar altında kaldı" dedi. • **Ekonomi Servisi**

Ayakkabıcı ve yan sanayici 'indirim'de anlaştı

Ayakkabı sektörü ve ayakkabı yan sanayicileri, yüzde 10 indirim kararı aldı. DÜNYA'nın önceki akşam duyurduğu gelişmenin detayları AYMÖD Fuarı'nda paylaşıldı. Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği ve Ayakkabı Yan Sanayicileri Derneği, üyelerine ayakkabı fiyatlarında indirim çağrısında bulundu.

Nurdoğan ARSLAN
ERGÜN s16

Ayakkabı sektörü ve ayakkabı yan **sanayicileri**, rekabet güçlerini birleştirmek amacıyla ayakkabıda yüzde 10 indirim kararı aldı. Gelişmenin detayları AYMÖD Fuarı'nda paylaşıldı.

Ayakkabıcı ve yan **sanayici** yüzde 10 'indirim'de anlaştı

Nurdoğan ARSLAN ERGÜN

Türkiye ayakkabı ve ayakkabı yan **sanayi** sektör temsilcileri, AYMÖD Fuarı öncesi bir araya gelerek yüzde 10 indirim yapılması konusunda anlaştı. Her iki sektörün üst örgütleri Türkiye Ayakkabı **Sanayicileri** Derneği (TASD) ve Ayakkabı Yan **Sanayicileri** Derneği'nin (AYSÖD) yönetimi bir araya gelerek üyelerinden ürettikleri mamul, yarı mamul ve ayakkabı fiyatlarında indirim yapmaları çağrısında bulundu. Bu çağrının ayakkabı ve ayakkabı yan **sanayisinde** olumlu karşılandığını söyleyen TASD Başkanı Berke İçten, "Dünyanın ve ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullar nedeniyle büyük uğraşlarla kazanılmış pazar avantajını kaybetmeme adına, bütün koşulları göz önünde bulundurarak AYSÖD ve TASD üyelerinin, ürünlerinde yüzde 10 indirim yapması konusunda tavsiye kararı aldık" dedi. Bu kararı ihracatta hız kay-

betmeme ve iç pazarda da enflasyon ile mücadele için değerli bir adım olarak değerlendiren İçten, "Ayakkabı ve ayakkabı yan **sanayi** sektörleri olarak bizler aynı geminin içerisinde birlikte daha güçlü bir şekilde yol alacağız" diye konuştu.

AYMÖD 68'inci kez açıldı

Bu arada, TASD tarafından 68'incisi gerçekleştirilen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMÖD Ayakkabı Moda Fuarı dün başladı. Fuarın açılış törenine Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, **İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagic**, TASD Başkanı Berke İçten katıldı. İçten, ayakkabı **sanayisinin** 2022'de hem iç hem de dış pazarda başarılı bir performans gösterdiğini söyledi. İçten, 2022'yi 1.2 milyar dolar ihracatla kapattıklarını, 2023'e de 1.5 milyar dolar hedefi ile başladıklarını aktardı

E-ticaretin önemi daha da arttı

Fuarın açılışında konuşan TİM Başkanı Mustafa Gültepe, ihracatçıların yeni pazarlara açılmasının gerekliliğine dikkat çekti. Gültepe, "Ticaret Bakanlığımızın 'Uzak Ülkeler Stratejisi' bu yolda bize yeni fırsatlar sunuyor. Ocak ayında Venezuela ve Pakistan'a ticaret heyetleri düzenledik. 19'u ilk çeyrekte olmak üzere birliklerimizle birlikte bu yıl 100 ticaret heyeti planladık. Ayrıca 45 alım heyetini ülkemizde ağırlayacağız" dedi. **İTO** Başkanı **Şekib Avdagic** ise sınıraşırı e-ticaretin önemine vurgu yaparak, Türkiye'deki üreticilerin ürettikleri malları dünyanın her yerindeki tüketicilere ulaştırması gerektiğini söyledi. **İSO** Başkanı **Erdal Bahçivan** da üretilen ürünlerin sürdürülebilir olması gerektiğini belirtti.

İSO Türkiye İmalat PMI ocakta eşik değer olan 50'nin üzerine çıktı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta yeniden eşik değerini üzerine yükselterek 50,1 oldu.

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 48,1 olan manşet PMI, ocakta yeniden eşik değerini üzerine çıktı ve 50,1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyali verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi.

Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama aralık ayına kıyasla hız keserken bazı firmalar talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkati çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın en ılımlı düzeyinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü.

Ocakta yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen belirgin bir şekilde sürdü ve toplam yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti. İstihdam ocakta üst üste üçüncü ay yükseldi ve yeni istihdam yaratma hızı aralık

ayına göre hemen hemen değişmedi.

İstihdamdaki artış sürdü girdi maliyetleri yükseldi

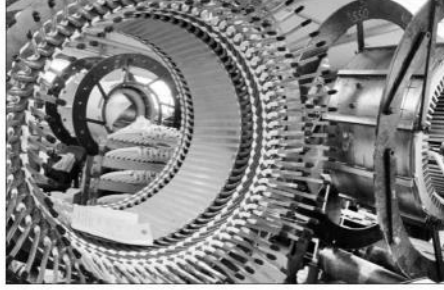
İstihdamdaki artış ve yeni siparişlerdeki yavaşlama, firmaların birikmiş işlerini azaltmaya devam etmelerini sağladı. Girdi fiyatları son 6 ayın en yüksek hızında artarken, ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki zayıflık da genel maliyet yüklerinin artmasına katkı sağladı. Bunun sonucu olarak firmalar kendi satış fiyatlarını Haziran 2022'den bu yana en yüksek oranda yükseltti. Tedarikçilerin teslimat

süreleri, üç aylık iyileşmenin ardından ocakta ılımlı bir artış gösterdi.

İSO Türkiye Sektörel PMI ocak raporuna göre, sektörlerin büyük bölümü ocakta üretim ve yeni siparişlerini artırdı. Geçen ay anket kapsamında takip edilen 10 sektörden 8'i üretimini artırdı. Üretim yavaşladığı iki sektör gıda ürünleri ve tekstil oldu. Üretimdeki en güçlü artış son 31 ayın en yüksek büyüme temposuna ulaşan elektrikli ve elektronik ürünlerde gözlemlendi. Bu sektör, yeni siparişlerde de en hızlı genişleme yaşayan alan oldu. Toplam 7 sektörde yeni siparişler arttı.

Siparişe göre imalat sektörü büyüyebilir

İSTANBUL Sanayi Odası Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi ocakta yeniden eşik değerin üzerine yükselerek 50,1 oldu. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde iyileşmeye işaret ediyor. S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, verilerin, Türk imalat sektörünün yakında büyümeye dönebileceğini gösterdiğini bildirdi. ■ 8'de

İMALAT SEKTÖRÜNDE DÜZELME SİNYALLERİ

ISO Türkiye İmalat PMI ocakta eşik değerin üzerine çıktı. Ekonomist Harker, “Son PMI verileri, Türk imalat sektörünün yakında büyümeye geri dönebileceğini gösteriyor” şeklinde görü

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta yeniden eşik değerin üzerine yükselerek 50,1 oldu. **ISO Türkiye** İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 48,1 olan manşet PMI, ocakta yeniden eşik değerin üzerine çıktı ve 50,1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi. Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama aralık ayına kıyasla hız keserken bazı firmalar talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkati çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın en ılımlı düzeyinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü. Ocakta yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen belirgin bir şekilde sürdü ve toplam yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti. İstihdam ocakta üst üste üçüncü ay yükseldi ve yeni istihdam yaratma hızı aralık ayına göre hemen hemen değişmedi.

İSTİHDAMDAMDA ARTIŞ

İstihdamdaki artış ve yeni siparişlerdeki yavaşlama, firmaların birikmiş işlerini azaltmaya devam etmelerini sağladı. Ancak üretim ve yeni siparişler-

deki duruma paralel olarak birikmiş işlerde de düşüş hız kesti. Girdi maliyetlerinde enflasyonunun keskin bir şekilde hızlanması, büyük ölçüde asgari ücretteki artıştan kaynaklandı. Açıklamada görüşlerine yer verilen S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, son PMI verilerinin, Türk imalat sektörünün yakında büyümeye geri dönebileceğini gösterdiğini bildirdi. Harker, “Faaliyet koşulları ocak-

ta istikrarlı seyretti. Talepteki iyileşme işaretlerine bağlı olarak üretim ve yeni siparişler endekslerinde oluşan yukarı yönlü eğilim, önümüzdeki aylarda sektörde genişleme olabileceğine dair umut veriyor. Girdi maliyetleri ve nihai ürün fiyatları enflasyonu, asgari ücretteki artış nedeniyle yükselmiş olmakla birlikte 2021 ve 2022'de görülen yüksek düzeylerin bir miktar altında kaldı.” ifadelerini kullandı. (AA)

PROF. DR.
SERAP
DURUSOY

Ekonominin Dinamikleri Bozulurken

Kış mevsiminde olmamıza rağmen yaşamakta olduğumuz bahar havasına ilave olarak ekonomide ve siyasette de sıcak bir iklim hakim. Her alanda yaşanmakta olan bu yalancı baharın olası sonuçlarını tahmin etmek zor değil.

Nitekim model olduğu söylemiyle her fırsatta yatırım, büyüme, istihdam ve ihracat odaklılığa yapılan vurgu ve bu yönde enflasyon pahasına tek haneye indirilen politika faizinin ne yazık ki makro veriler üzerindeki etkisi hiç de beklendiği gibi olmadı. Rekabetçi kur politikası ile cari fazla yaratma söylemi başarı sağlanmadı ve ödenen bedel de gün geçtikçe ağırlaşıyor. Buna rağmen Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Nemat milli gelirlerin büyük kısmının artık, faize değil yatırıma harcanacağı ve Türkiye'nin borçla ve faizle değil, yatırımla ve üretimle büyüdüğü değerlendirilmesini yaptı. Benzeri olarak **Sanayi** ve Ticaret Bakanı Sayın Varank 579 milyar liralık yatırımın önünü açtıklarını dile getirdi.

Oysaki Türkiye 2023'e yüksek dış ticaret açığı, yüksek cari açık, yüksek enflasyon ve düşük büyüme ile girdi. Nitekim TÜİK'in kasım ayına ilişkin **Sanayi** üretim verisine göre pandemi sürecinden bu yana ilk kez yıllık bazda bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,3 daralma yaşandığı görüldü. **Sanayi** üretiminin öncü göstergesi olan PMI'nin 9 aydır 50 eşik değerinin altında kalması da aslında bu daralmanın bir göstergesi idi. Ancak dün **ISİ**'nin ocak ayına ilişkin açıkladığı PMI verisinin 50,1'e yükseldiği belirtildi. Böylece PMI'deki 10 aylık daralma döneminin sona erdiği ve Türk imalat sektörünün yakında büyümeye geri dönebileceği yönündeki beklentileri güçlendirdi.

Diğer yandan salı günü Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) dış ticaret verilerini açıkladı. Aralık ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 42 artarak 6,83 milyar dolardan, 9,7 milyar dolara yükseldiği görüldü. 2022 yılının tamamında ise dış ticaret açığının yüzde 137 artarak 46,2 milyar dolardan, 109,5 milyar dolara yükseldiği belirtildi. Yani yıllık bazda rekor bir açık kaydedildi. İhracatın aralıkta bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 3 artarak 22,9 milyar dolar, ithalatin ise yüzde 12,2 artarak 32,6 milyar dolar olarak gerçekleştiği belirtildi. Zaten ihracat iklim endeksi değerinin de aralıkta 48,5 değerinde gelmesi Türk imalatçılarının ihracat koşullarındaki yavaşlamanın sürdüğü sinyallerini vermişti.

Yarın da merakla beklenen ocak ayı enflasyon rakamı açıklanacak. Baz etkisinin devreye girmesi ile aralık ayında beklendiği gibi yıllık enflasyon yüzde 64,27 olarak belirtildi. Bir önceki yılın aynı ayına göre artışın en yüksek olduğu ana grubun yüzde 79,83 ile konut tarafında olduğu ve bunu 77,87 ile gıda fiyatlarının izlediği belirtildi. 144 temel başlıkta 24 temel başlığın endeksinde düşüş, 9 temel başlıkta değişim olmadığı ve 111 temel başlıkta ise artış olduğu belirtildi. Kuşkusuz burada gıda ve konut fiyatları özel bir anlam taşıyor. Zira her ikisi de hane halkının harcama kalemi içerisinde önemli bir pay oluşturuyor.

FAO'nun 9 aydır küresel gıda fiyatlarında azalış olduğu yönünde değerlendirilmesine rağmen Türkiye'nin gıda enflasyonunda OECD ülkeleri arasında birinci sırada olması endişe verici. Tarımsal girdi fiyat endeksinin Kasım 2022'de yıllık bazda yüzde 12,49 olarak açıklanması önümüzdeki aylarda gıda enflasyonun boyutunu ortaya koymak açısından önem taşıyor. Konut fiyatlarını etkileyen inşaat maliyet endeksinin ise 2022 yılı kasım ayında bir önceki aya göre yüzde 1,17, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 103,47 artması da tehlikeyi ortaya koyuyor. Ayrıca dün açıklanan **İTO**'nun verilerine göre ocak ayında tüketici fiyatlarının aylık yüzde 5,94, yıllık ise yüzde 79,68 arttığı belirtildi.

Hal böyle iken Türk-İş tarafından hazırlanan 'Açlık ve Yoksulluk Sınırı' araştırmasına göre de Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarındaki artışın bir önceki aya göre yüzde 9,02 oranında gerçekleştiği görüldü. Son on iki ay itibarıyla değişim oranının yüzde 108,57 olduğu belirtildi. Araştırmaya göre dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 8 bin 864 liraya çıktı. Gıda harcaması ile giyim, konut, kira, elektrik, su, yakıt, ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı yani yoksulluk sınırı 28 bin 874 lira olarak belirlendi.

Görüldüğü üzere yatırım ortamı iyileştirilmeden politika faizini düşürerek yatırım artışının olacağı yönündeki beklenti ekonominin dinamiklerini olumsuz yönde etkiledi. Buna rağmen enflasyonu reseyondan daha öncelikli bir sorun olarak gören küresel merkez bankalarından ayrılan Türkiye modeli verilen siyasi mesajlardan da görüldüğü ki seçimlere kadar devam edecek. Nitekim salı günü MB'den Cumhurbaşkanı'na gönderilen mektupta liralıyama stratejisinin tüm unsurlarıyla devam edeceği belirtildi. Bu bağlamda umudumuz ECB'de. Çünkü faiz artışlarında sona doğru yaklaşan Fed'i geriden takip eden ECB'nin artışa devam etmesi, Euronun değerlendirilmesine bağlı olarak ihracatımızın artmasını sağlayacak. Ancak Avrupa'da borç sorununu olan ülkeler de var. Bu nedenle ECB'nin faiz artışlarını sürdürmesi Fed kadar kolay değil. Dün Eurostat, Euro Bölgesi ocak ayı enflasyonunun yüzde 8,5 olduğunu açıkladı. Verilere göre, Euro Bölgesi'nde her ne kadar enflasyon art arda üç ay düşüş gösterse de enerji sorunu çözülmeden enflasyonun yüzde 2 olan hedefe inmesi de zor görünüyor.

Ayakkabıcılardan 'rekabet' indirimi

TASD Başkanı Berke İçten, "Hem uzun çabalarla kazandığımız yabancı müşteriye bu zor dönemde kaybetmemek hem de enflasyonla mücadelede katkı sunmak için bu kararı aldık" dedi

Mehmet Emin AVCI

Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) Başkanı Berke İçten, "Hem uzun çabalarla kazandığımız yabancı müşteriye bu zor dönemde kaybetmemek hem de enflasyonla mücadelede katkı sunmak için Ayakkabı Yan Sanayicileri Derneği (AYSAD) ve TASD olarak fiyatların yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık." ifadesini kullandı.

TASD tarafından 68'incisi gerçekleştirilen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AY-MOD Ayakkabı Moda Fuarı başladı.

Fuarın açılış törenine Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, TASD Başkanı Berke İçten katıldı.

Programın açılışında konuşan İçten, ayakkabı sanayisinin 2022'de hem iç hem de dış pazarda başarılı bir performans gösterdiğini söyledi. 2022'yi 1,2 milyar dolar ihracatla kapattıklarını, 2023'e de 1,5 milyar dolar hedefi ile başladıklarını bildiren İçten, şu ifadeleri kullandı: "AY-MOD Fuarı öncesi bu konuda AYSAD ve firmalarımızla yaptığımız değerlendirme sonucu bir mutabakata vardık. Hem hem uzun çabalarla kazandığımız yabancı

müşteriye bu zor dönemde kaybetmemek hem de enflasyonla mücadelede katkı sunmak için AYSAD ve TASD olarak ayakkabı fiyatlarının yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık."

TİM Başkanı Mustafa Gültepe Türkiye'nin ihracatta büyük bir ivme yakaladığına dikkati çekerek, "2022'yi 254,2 milyar dolar gibi rekor bir ihracatla kapattık. Cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümünü kutlayacağımız bu yıl da aynı ivmeyi sürdürmek istiyoruz." dedi.

Gültepe, son dönemde kamu tarafından ihracatçılar için güzel haberler geldiğine vurgu yaparak, sözlerini şu şekilde sürdürdü: "Bir ay içinde elektrik ve doğalgaz fiyatlarında iki kez indirim yapılması maliyet baskısı altındaki firmalarımıza biraz olsun nefes aldırdı. Uygun koşullu finansmana birkaç ay öncesine göre

daha kolay erişebiliyoruz. Merkez Bankası'nın son düzenlemeleri de ihracat yapan firmalarımız açısından olumlu bir adım oldu. Bu tür adımlar firmalarımızın ve ihracat ailemizin moral motivasyonunu artırıyor."

Küresel pazarlarda talep daralması nedeniyle ihracatın artış hızında bir yavaşlama olduğunu ifade eden Gültepe, üretim ve ihracatta 2022'nin ilk yarısında ki ivmenin yeniden yakalanması gerektiğini söyledi.

İTO Başkanı Avdagiç ise konuşmasında fuarın ihracat açısından yararına dikkati çekerek, "Fuarımızın mutlaka ilave ihracat müşterisi kazandıracığından eminiz. Artık biz bu sektörde sadece ürün satan değil bir trend olma durumundayız. Daha çok markalaşma konusunda gerekli adımları atmamız gerekiyor." dedi.

İSO TÜRKİYE İMALAT PMI 10 AYLIK DARALMA DÖNEMİNİN SONA ERDİĞİ SİNYALİNİ VERDİ

İSO İmalat PMI ocakta eşik değerin üzerine çıktı

İSO İmalat Sektörü PMI, ocak ayında 50.1 ile eşik değer olan 50'nin üzerine çıktı. S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Son PMI verileri, Türk imalat sektörünün yakında büyümeye geri dönebileceğini gösteriyor" dedi

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 48,1 olan manşet PMI, ocakta yeniden eşik değerin üzerine çıktı ve 50,1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi.

Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama aralık ayına kıyasla hız keserken bazı firmalar talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkati çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın en ilımlı düzeyinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü.

Ocakta yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen belirgin bir şekilde sürdü ve toplam yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti. İstihdam ocakta üst üste üçüncü ay yükseldi ve yeni istihdam yaratma hızı aralık ayına göre hemen hemen değişmedi.

İstihdamdaki artış ve yeni siparişlerdeki yavaşlama, firmaların birikmiş işlerini azaltmaya devam etmelerini sağladı. Ancak üretim ve yeni siparişlerdeki duruma paralel olarak birikmiş işlerde de düşüş hız kesti. Girdi maliyetlerinde enflasyonunun keskin bir şekilde hızlanması, büyük ölçüde asgari ücretteki artıştan kaynaklandı.

Girdi fiyatları son 6 ayın en yüksek hızında artarken, ham madde maliyetle-

rindeki yükseliş ile liradaki zayıflık da genel maliyet yüklerinin artmasına katkı sağladı. Bunun sonucu olarak firmalar kendi satış fiyatlarını Haziran 2022'den bu yana en yüksek oranda yükseltti. Tedarikçilerin teslimat süreleri, üç aylık iyileşmenin ardından ocakta ılımlı bir artış gösterdi.

Öte yandan, girdilere yönelik talebin yavaşlaması tedarik zincirleri üzerindeki baskıyı sınırladı. Firmalar yeni siparişlerindeki ivme kaybına bağlı olarak hem girdi hem de nihai ürün stoklarını azalttı.

İSO Türkiye Sektörel PMI ocak raporuna göre, Türk imalat **sanayi** alt sektörlerinden birçoğu yıla pozitif başladı. Sektörlerin büyük bölümü ocakta üretim ve yeni siparişlerini artırdı. Nispeten olumsuz bir gelişme ise hemen hemen tüm

ocakta girdi fiyatlarının yükseliş hızı sektörlerin büyük bölümünde arttı. Maliyet enflasyonu, giyim ve deri ürünleri haricindeki tüm sektörlerde ivme kazandı. Girdi fiyatlarında en keskin artış makine ve metal ürünlerinde gerçekleşti.

Ocakta nihai ürün fiyatlarında en hızlı artış ana metal **sanayi** sektöründe yaşandı. Firmaların hızlanan maliyet artışlarını satış fiyatlarına yansıtmasına bağlı olarak, biri hariç tüm sektörlerde nihai ürün fiyatları enflasyonu yükseldi. Satış fiyatlarında artışın yavaşladığı tek sektör, zayıf talebin fiyatlama gücünü kısıtladığı tekstil oldu.

Enflasyonist baskıların güçlenmesine rağmen, birçok sektör talep ortamındaki iyileşmenin etkisiyle satın alma hacmini artırdı. Ayrıca takip edilen sektörlerin yarısında girdi stokları artış kaydetti. Satın alınan ürünlerin teslimat sürelerindeki artış genel olarak devam etti.

Açıklamada görüşlerine yer verilen S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, son PMI verilerinin, Türk imalat sektörünün yakında büyümeye geri dönebileceğini gösterdiğini bildirdi.

Harker, "Faaliyet koşulları ocakta istikrarlı seyretti. Talepteki iyileşme işaretlerine bağlı olarak üretim ve yeni siparişler endekslerinde oluşan yukarı yönlü eğilim, önümüzdeki aylarda sektörde genişleme olabileceğine dair umut veriyor. Girdi maliyetleri ve nihai ürün fiyatları enflasyonu, asgari ücretteki artış nedeniyle yükselmiş olmakla birlikte 2021 ve 2022'de görülen yüksek düzeylerin bir miktar altında kaldı." ifadelerini kullandı.

sektörlerde maliyet enflasyonunun yükselmesi ve böylece satış fiyatlarının genel olarak hızlı bir şekilde artması oldu.

Geçen ay anket kapsamında takip edilen 10 sektörden 8'i üretimini artırdı. Üretim yavaşladığı iki sektör gıda ürünleri ve tekstil oldu. Üretimdeki en güçlü artış son 31 ayın en yüksek büyüme temposuna ulaşan elektrikli ve elektronik ürünlerde gözlemlendi. Bu sektör, yeni siparişlerde de en hızlı genişleme yaşayan alan oldu. Toplam 7 sektörde yeni siparişler arttı.

Uluslararası talepte devam eden durağanlığa bağlı olarak yeni ihracat siparişlerinde pozitif görünüm daha sınırlı gerçekleşti.

İstihdam çoğu sektörde artış gösterdi. Asgari ücrete yapılan artışla birlikte

Ayakkabıda yüzde 10 indirim

Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) ta-

rafından 68'incisi gerçekleştirilen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı İstanbul'da başladı. Fuarın açılış törenine Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, TASD Başkanı Berke İçten katıldı. Programın açılışında konuşan İçten, ayakkabı sanayisinin 2022'de hem iç hem de dış pazarda başarılı bir performans gösterdiğini söyledi. 2022'yi 1.2 milyar dolar ihracatla kapattıklarını, 2023'e de 1.5 milyar dolar hedefi ile başladıklarını bildiren İçten, şu ifadeleri kullandı: "AYMOD Fuarı öncesi bu konuda AYSAD ve firmalarımızla yaptığımız değerlendirme sonucu bir mutabakata vardık. Hem hem uzun çabalarla kazandığımız yabancı müşteriyi bu zor dönemde kaybetmemek hem de enflasyonla mücadeleye katkı sunmak için AYSAD ve TASD olarak ayakkabı fiyatlarının yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık." **EKONOMİ SERVİSİ**

Sanayide girdi maliyetleri arttı

İmalat **sanayi** performansında güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI, Ocak'ta yeniden eşik değerin üzerine çıktı ve 50.1'e yükseldi. **Sanayide** maliyetler artmaya devam ediyor. Geçen ay girdi maliyetlerinde enflasyonun keskin bir şekilde hızlanması, büyük ölçüde asgari ücretteki artıştan kaynaklandı

M. YAŞIN ERKOL / DETAY HABER

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ocak 2023 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Aralık ayında 48.1 olan manşet PMI, Ocak'ta yeniden eşik değerin üzerine çıktı ve 50.1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi. Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama Aralık ayına kıyasla hız keserken, bazı firmalar talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkat çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın

en ılımlı düzeyinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü.

Girdi maliyetleri yine yükseldi

Ancak üretim ve yeni siparişlerdeki duruma paralel olarak birikmiş işlerde de düşüş hız kesti. Girdi maliyetlerinde enflasyonunun keskin bir şe-

kilde hızlanması, büyük ölçüde asgari ücretteki artıştan kaynaklandı. Girdi fiyatları son altı ayın en yüksek hızında artarken, ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki zayıflık da genel maliyet yüklerinin artmasına katkı sağladı. Bunun sonucu olarak firmalar kendi satış fiyatlarını Haziran 2022'den bu yana en yüksek oranda yükseltti. Tedarikçilerin teslimat süreleri,

üç aylık iyileşmenin ardından Ocak'ta ılımlı bir artış gösterdi. Öte yandan, girdilere yönelik talebin yavaşlaması tedarik zincirleri üzerindeki baskıyı sınırladı. Firmalar yeni siparişlerindeki ivme kaybına bağlı olarak hem girdi hem de nihai ürün stoklarını azalttı. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye Sektörel PMI Ocak raporuna göre Türk imalat **sanayi** alt sektörlerinden birçoğu yıla pozitif bir başlangıç yaptı.

Tekstil ve gıda yavaşladı

Ocak ayında anket kapsamında takip edilen 10 sektörden sekizi üretimini artırdı. Üretimin yavaşladığı iki sektör gıda ürünleri ve tekstil oldu. Üretimdeki en güçlü artış ise son 31 ayın en yüksek büyüme temposuna ulaşan elektrikli ve elektronik ürünlerde gözlemlendi.

İSO Türkiye İmalat PMI Ocak'ta 50,1'e yükseldi

HABER MERKEZİ - **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI, ocakta yeniden eşik değerin üzerine çıkarak 50,1 oldu. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyali verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi.

Istanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporuna göre; Ocak'ta sektörlerin büyük bölümü üretim ve yeni siparişlerini artırdı. Üretimde en güçlü artış ve yeni siparişlerde en hızlı genişleme elektrikli ve elektronik ürünlerde olurken, üretim sadece gıda ürünleri ve tekstilde yavaşladı. Nispeten olumsuz bir gelişme ise hemen hemen tüm sektörlerde maliyet enflasyonunun yükselmesi ve satış fiyatlarının genel olarak hızlı artması oldu. Yeni ihracat siparişlerinde pozitif görünüm daha sınırlı gerçekleşirken, istihdam da çoğu sektörde arttı.

Ocak ayında yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen belirgin bir şekilde sürdü ve toplam yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti. İstihdam ocakta üst üste üçüncü ay yükseldi ve yeni istihdam yaratma hızı aralık ayına göre hemen hemen değişmedi. İstihdamdaki artış ve yeni siparişlerdeki yavaşlama, firmaların birikmiş işlerini azaltmaya devam etmelerini sağladı.

Bünyamin
ALTINTAŞ

bunyamin@arkgrup.com

DIŞ TİCARET AÇIĞI

Bir yıldan fazla süredir uygulanan yeni ekonomi modelinin 2022 yılına ilişkin sonuçları yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı.

Merkez Bankasının faiz indirimleriyle enflasyonla mücadele yöntemi ve hükümetin yüksek döviz kuru ile ihracatı dolayısıyla üretimi ve istihdamı artırmaya yönelik politikaları en azından dış ticarete olumlu sonuç vermedi.

Hükümet her ne kadar ihracat artışını ön plana çıkartsa da ithalatta yaşanan artış ve dış ticaret açığı beklentilerin üzerinde gerçekleşti.

TÜİK'in açıkladığı rakamlara göre; 2022 Ocak-Aralık döneminde dış ticaret açığı yüzde 137 artarak 46 milyar 211 milyon dolardan, 109 milyar 539 milyon dolara yükseldi ve yıllık bazda rekor dış ticaret açığı verilmiş oldu.

Genel ticaret sistemine göre ihracat 2022 yılı Ocak-Aralık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 12,9 artarak 254 milyar 172 milyon dolar, ithalat yüzde 34 artarak 363 milyar 711 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ihracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Aralık ayında yüzde 76,5 iken, 2022 Aralık ayında yüzde 70,3'e geriledi.

Ihracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Ocak-Aralık döneminde yüzde 83 iken, 2022 yılının aynı döneminde yüzde 69,9'a indi.

Ocak-Aralık döneminde ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 21 milyar 145 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 16 milyar 882 milyon dolar ile ABD, 13 milyar 751 milyon dolar ile Irak, 13 milyar 11 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 12 milyar 354 milyon dolar ile İtalya takip etti.

Ocak-Aralık döneminde ithalatta ilk sırayı Rusya Federasyonu aldı. Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat 58 milyar 853 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 41 milyar 354 milyon dolar ile Çin, 24 milyar 33 milyon dolar ile Almanya, 15 milyar 335 milyon dolar ile İsviçre, 15 milyar 229 milyon dolar ile ABD izledi.

Türkiye'nin dış ticaret verilerine detaylı baktığımızda esasen ithal ikame malların ve enerji ithalatının ön plana çıktığını görüyoruz. İthalatın oransal ve rakamsal olarak bu denli artması döviz açığını tetikliyor.

İthalat artışı bir yandan da ihracat artışına da işaret ediyor. Lakin bu denli dış ticaret açığı Türkiye'nin döviz açığını gereksinimini de artırıyor.

Bu süreçte turizm gelirlerinin artması bu gereksinimi biraz olsun hafifletiyor. Nitekim geçtiğimiz yıl Türkiye'ye 44 milyon 564 bin 395 turist gelirken, turizm geliri 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 53,4 artarak 46 milyar 284 milyon 907 bin dolar oldu.

Bu arada İstanbul Sanayi Odasının yaptığı araştırmaya göre imalat sanayinde büyümeye yönelik işaretler var.

ISO'nun verilerini değerlendiren S&P Global Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Son PMI anketi imalat sektörünün yakında büyümeye dönebileceğine işaret etti. Faaliyet koşulları ocakta istikrarlı kalırken, talebin iyileştiği işaretleri ve üretim ile yeni siparişlerde yukan yönlü hareketlerin görülmesi gelecek aylarda büyüme kaydedilebileceği yönünde umut veriyor" diyor.

İmalat sanayindeki büyüme hem istihdama hem de ihracata olumlu katkı yapacaktır. Buna turizm gelirlerindeki artışları da eklersek döviz sıkıntısının hafifleyebileceğini söyleyebiliriz.

İmalat sanayide büyüme sinyali

İmalat sanayi satınalma yöneticileri endeksi (PMI), ocakta 11 ay sonra eşik değeri olan 50'nin üzerine çıktı. **İstanbul Sanayi Odası**, imalat sanayi satınalma yöneticileri endeksini (PMI) açıkladı. Endeks, 50,1'e çıkarak, imalat sektöründe 11 aydır ilk defa daralma görülmediğine ve istikrarlı iş koşullarına işaret etti. Üretimde 14 ayın en hafif gerilemesi, yeni siparişlerde ise Ekim 2021'de başlayan daralma dönemi boyunca görülen en hafif düşüş kaydedildi. Üretim alt endeksi ocakta 47,5'ten 49,8'e yükselerek daralmanın neredeyse durduğuna işaret ederken, yeni siparişler 46,8'den 49,4'e yükseldi. İstihdam 52,1'den 52'ye gerilerken, yeni ihracat siparişleri alt endeksi ise 45,6'dan 47,6'ya yükseldi.

+

Ayakkabıcı vergi ve SGK priminde indirim istedi

EKONOMİ SERVİSİ

TÜRKİYE Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) tarafından 68'incisi düzenlenen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı başladı. 470'in üzerinde yerli ve yabancı katılımcı firmanın yer aldığı fuarı yedi bini yabancı alıcı olmak üzere toplam 25 bin kişinin ziyaret etmesi bekleniyor. TASD Başkanı Berke İçten, 2022'yi 1.2 milyar dolar ihracatla kapattıklarını, 2023'e de 1.5 milyar dolar hedefi ile başladıklarını bildirdi.

Fuarın açılışında konuşan İçten, "İşçilik, elektrik ve yan sanayi ürünleri başta olmak üzere maliyetlerdeki yüksek artış nedeniyle fiyat tutturmakta zorlandığımız için son aylarda ciddi bir müşteri kaybıyla karşı karşıya kaldık.

Berke İçten ve Güven Karaca

Bir yıl öncesine göre maliyetlerimizde dolar bazında yüzde 35 artış oldu. Oysa biz müşterilerimize en fazla yüzde 15 fiyat artışını kabul ettirebiliyoruz. Kalan yüzde 20'nin yüzde 10'unu elektrik fiyatlarındaki indirimler, navlun ve emtia maliyetlerindeki gerilemenin yanı sıra kârımızdan da feragat ederek tolere edebilecek duruma geldik. Diğer yüzde 10'luk fark için de devletimizden altı ay gibi ge-

çici süreyle de olsa vergi ve SGK primlerinde indirim bekliyoruz." dedi.

'MARKALAŞMANIZ LAZIM'

Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı Mustafa Gültepe, "Küresel pazarlarda talep daralması nedeniyle ihracatımızın artış hızında bir yavaşlama var. Bizim her şeye rağmen, çarkları durdurmamamız, üretim ve ihracatta 2022'nin ilk yarısındaki ivmeyi yeniden yakalamamız gerekiyor. Bunun bir yolu da ihracatçılarımızın yeni pazarlara açılmasından geçiyor." mesajı verirken, **İstanbul Ticaret Odası** Başkanı **Sekib Avdagıç** de, "Daha çok markalaşma konusunda gerekli adımları atmamız gerekiyor. Türkiye'de üretilen her ürünü dünyanın her yerindeki tüketicilere ulaştırmalıyız. E-ihracatımız dünya ortalamasının altında.

Bunu yükseltmemiz gerekiyor. Ayakkabı bu konuda pilot sektör olabilir." diye konuştu.

İKİZ TEHLİKE ALTINDALAR

İstanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Bugün birtakım ekonomik gerçeklerin yarattığı sıkıntılar yaşanıyor olabilir ama bu sektör sahip olduğu dinamizm ve deneyimle bunu başarıyla aşacaktır." ifadelerini kullandı. İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Güven Karaca ise, "İhracatçılarımız için iki risk bizi bekliyor. Birincisi kur nedeniyle fiyat tutturamamamız. Geçen sene, 6 ay önce rakip firmalarımızın ve rakip ülkelerimizin gerisindeyken, bugün 4 avro daha pahalı duruma düştük... Diğer taraftan ayakkabı ithalatımız yüzde 63 arttı. Altını çizmemiz gereken ve çözmemiz gereken bir konu olarak görüyoruz." dedi.

Üretim yeni yılda hızlandı ihracatta da artış bekleniyor

Yaz aylarından beri duraksayan imalat sanayisindeki faaliyetler ocak ayı ile birlikte hareketlendi. Son aylarda dış talepteki zayıflamadan ötürü ihracatta da ivme kaybı yaşıyordu. Bugün açıklanacak ocak ayı ihracatında artış beklendiği öğrenildi

EKONOMİ SERVİSİ

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ocak 2023 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralık ayında 48.1 olan manşet PMI, ocakta yeniden eşik değerine çıktı ve 50.1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyali verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi. Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama aralık ayına kıyasla hız keserken bazı firmalar talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkat çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın en ilımlı düzeyinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü.

GİRDİ FİYATLARINDAKİ ARTIŞ HIZLANDI

Ocakta yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen belirgin bir şekilde sürdü ve toplam yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti. İstihdam ocakta üst üste üçüncü ay yükseldi ve yeni istihdam yaratma hızı aralık ayına göre hemen hemen değişmedi. İstihdamdaki artış ve yeni siparişlerdeki duruma paralel olarak birikmiş işlerde de düşüş hız kesmedi. Girdi maliyetlerinde enflasyonunun keskin bir şekilde hızlanması, büyük ölçüde asgari ücretteki artıştan kaynaklandı. Girdi fiyatları son altı ayın en yüksek hızında artarken, ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki zayıflık da genel maliyet yüklerinin artmasına

Hizmet tarafı daha canlı

2023 yılı Ocak ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SA-MEKS Bileşik Endeksi, bir önceki aya göre 0.9 puan artarak 54.3 puanla referans değer üzerindeki seyrini sürdürdü.

Bu dönemde önceki aya göre 0.5 puan artış kaydeden Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi 54.3 puanla artış eğilimini sürdürdü. Önceki aya göre 2.6 puan artarak 55.2 seviyesine yükselen **Sanayi** Sektörü SAMEKS Endeksi de Bileşik Endeks'te gözlenen

artışta belirleyici rol oynadı. Böylece **sanayi** sektöründeki kesintisiz aylık artış eğilimi 18'inci aya ulaşıırken, hizmet sektörü de genişleme sürecini üst üste 5'inci aya taşımış oldu. SAMEKS 2023 Ocak ayı verilerine ilişkin değerlendirmelerde bulunan **MÜSİAD** Genel Başkanı Mahmut Asmalı, "**Sanayi** ve hizmet sektöründe ekonomik aktivitenin ivme kazandığına işaret eden SAMEKS, piyasalara güven aşıyor." dedi.

katkı sağladı. Bunun sonucu olarak firmalar kendi satış fiyatlarını Haziran 2022'den bu yana en yüksek oranda yükseltti.

Tedarikçilerin teslimat süreleri, üç aylık iyileşmenin ardından ocakta ilımlı bir artış gösterdi. Öte yandan, girdilere yönelik talebin yavaşlaması tedarik zincirleri üzerindeki baskıyı sınırladı.

Firmalar yeni siparişlerindeki ivme kaybına bağlı olarak hem girdi hem de nihai ürün stoklarını azalttı.

ASGARI ÜCRET MALİYETİ ETKİLEDİ

Istanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI ocak raporuna göre Türk imalat **sanayi** alt sektörlerinden birçoğu yıla pozitif bir başlangıç yaptı. Sektörlerin büyük bölümü ocak ayında üretim ve yeni siparişlerini artırdı. Nispeten olumsuz bir gelişme ise hemen hemen tüm sektörlerde maliyet enflasyonunun yükselmesi ve böylece satış fiyatlarının genel olarak hızlı bir şekilde artması oldu. Ocak ayında anket kapsamında takip edilen 10 sektörden seçti üretimini artırdı. Üretim yavaşladığı iki sektör gıda ürünleri ve tekstil oldu. İstihdam çoğu sektörde artış gösterdi. Asgari ücrete yapılan artışla birlikte ocakta girdi fiyatlarının artış hızı sektörlerin büyük bölümünde yükseldi. Firmaların hızlanan maliyet artışlarını satış fiyatlarına yansıtmasına bağlı olarak, biri hariç tüm sektörlerde nihai ürün fiyatları enflasyonu yükseldi. Satış fiyatlarında artışın yavaşladığı tek sektör, zayıf talebin fiyatlama gücünü kısıtladığı tekstil oldu. Enflasyonist baskıların güçlenmesine rağmen, birçok sektör talep ortamındaki iyileşmenin etkisiyle satın alma hacmini artırdı. Ayrıca takip edilen sektörlerin yansında girdi stokları artış kaydetti. Satın alınan ürünlerin teslimat sürelerindeki artış genel olarak devam etti.

Yerli patent başvuruları yabancıları geçti

SINAI mülkiyet haklarına ilişkin veriler paylaşıldı. 29 yıl sonra ilk kez yerli patent başvuruları, yabancı başvuruları geçti. 2022 yılı sinai mülkiyet verilerini kamuoyu ile paylaşan **Sanayi** ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, 2022 yılında 290 bin yerli sinai mülkiyet başvurusu yapıldığını açıkladı. Bakan Varank, "1994 yılından bu yana, ilk kez TÜRK PATENT'e yapılan yerli patent başvuruları, yabancı patent başvurularını geçti. Türkiye'nin patent tesisi sayısı son 20 yılda 46 kat arttı." dedi. Varank, "Bu başvurulara baktığımızda bir önceki yıla göre, yerli pa-

tent başvurularında yüzde 7, yerli faydalı model başvurularında yüzde 25, yerli marka başvurularında yüzde 12 ve yerli tasarım başvurularında yüzde 32'lik artış gerçekleştiğini görüyoruz." mesajı verdi.

2022 yılında en fazla patent başvurusu yapan ilk 10 firma da şöyle sıralandı: Turckell 325, Arçelik 229, Türk Telekom 191, Mercedes-Benz Türk 180, Vestel Beyaz Eşya 148, ASELSAN 139, Sertech Dayanıklı Ürünler 102, TIRSAN Treylar 76, Vestel Elektronik 70, TUSAŞ - Türk Havacılık ve Uzay **Sanayi** 68.

İmalat sanayinde büyüme işaretleri

Türkiye imalat sanayi satınalma yöneticileri endeksi (PMI) ocakta 50'nin üzerine çıkarak yılın ilk ayında imalat sektöründe 11 aydır ilk defa daralma görülmediğine işaret etti

Üretim ve yeni siparişler ocakta ılımlı düşüş kaydederken, istihdam üst üste üçüncü ayda da artış gösterdi. Öte yandan asgari ücretin artırılması şirketlerin karşı karşıya kaldığı maliyet baskılarını artırdı. **Istanbul Sanayi Odası (İSO)** için S&P Global tarafından derlenen imalat PMI, aralıkta 48,1 değerini almasının ardından ocakta 50,1'e yükseldi. Endeks 10 ay boyunca 50 altında değer almasının ardından ocakta ilk kez 50'nin üzerine yükselerek sektörde istikrarlı iş koşullarına işaret etti. PMI'da 50'nin altında kalan değerler daralmaya, 50'nin üzerinde kalan değerler ise büyümeye işaret ediyor.

Üretim ve yeni siparişler bazı şirketlerin dikkat çektiği şekilde talebin iyileştiği yönünde işaretlerle aralık ayına kıyasla daha hafif geriledi. Üretimde 14 ayın en hafif gerilemesi, yeni siparişlerde ise Ekim 2021'de başlayan daralma dönemi boyunca görülen en hafif düşüş kaydedildi. Üretim alt endeksi ocakta 47,5'ten 49,8'e yükselerek daralmanın neredeyse durduğuna işaret ederken, yeni siparişler 46,8'den 49,4'e yükseldi. İstihdam 52,1'den 52'ye ge-

rilerken, yeni ihracat siparişleri alt endeksi ise 45,6'dan 47,6'ya yükseldi.

GİRDİ FİYATLARINDA ARTIŞ

Girdi fiyatları enflasyonu ocakta altı ayın en hızlı artışını kaydetti. Yükselişte etkili olan ana unsurlardan biri asgari ücretin artırılması olurken, hammadde fiyatları ve TL zayıf seyri de maliyet artışlarında rol

oyladı. PMI verilerini değerlendiren S&P Global Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Son PMI anketi imalat sektörünün yakında büyümeye dönebileceğine işaret etti. Faaliyet koşulları ocakta istikrarlı kalırken, talebin iyileştiği işaretleri ve üretim ile yeni siparişlerde yukarı yönlü hareketlerin görülmesi gelecek aylarda büyüme kaydedilebileceği yönünde umut veriyor" dedi. (Reuters)

İSO Türkiye İmalat PMI Ocak'ta 50.1'e yükseldi

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, ocakta yeniden eşik değerine üzerine çıktı ve 50,1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi.

Ocakta sektörlerin büyük bölümü üretim ve yeni siparişlerini artırdı. Üretimde en güçlü artış ve yeni siparişlerde en hızlı genişleme elektrikli ve elektronik ürünlerde olurken, üretim sadece gıda ürünleri ve tekstilde yavaşladı.

Nispeten olumsuz bir gelişme ise hemen hemen tüm sektörlerde maliyet enflasyonunun yükselmesi ve satış fiyatlarının genel olarak hızlı artması oldu. Yeni ihracat siparişlerinde pozitif görünüm daha sınırlı gerçekleşirken, istihdam da çoğu sektörde arttı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ocak 2023 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralık ayında 48,1 olan manşet PMI, ocakta yeniden eşik değerine üzerine çıktı ve 50,1'e yükseldi. PMI, böylece 10 aylık daralma döneminin sona erdiği sinyalini verdi ve sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini gösterdi.

Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama aralık ayına kıyasla hız keserken bazı firmalar talepte iyileşme belirtileri olduğuna dikkat çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın ılımlı düzeyinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü.

Ocakta yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen belirgin bir şekilde sürdü ve toplam yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti. İstihdam ocakta üst üste üçüncü ay yükseldi ve yeni istihdam yaratma hızı aralık ayına göre hemen hemen değişmedi.

İstihdamdaki artış ve yeni siparişlerdeki yavaşlama, firmaların birikmiş işlerini azaltmaya devam etmelerini sağladı. Ancak üretim ve yeni siparişlerdeki duruma paralel olarak birikmiş işlerde de düşüş hız kesti.

MALİYET ENFLASYONU FİYATLARI ARTIRDI

Girdi maliyetlerinde enflasyonun keskin bir şekilde hızlanması, büyük ölçüde asgari ücretteki artıştan kaynaklandı. Girdi fiyatları son altı ayın en yüksek hızında artarken, ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki zayıflık da genel maliyet yüklerinin artmasına katkı sağladı.

Bunun sonucu olarak firmalar kendi satış fiyatlarını Haziran 2022'den bu yana en yüksek oranda yükseltti. Tedarikçilerin teslimat süreleri, üç aylık iyileşmenin ardından ocakta ılımlı bir artış gösterdi.

Öte yandan, girdilere yönelik talebin yavaşlaması tedarik zincirleri üzerindeki baskıyı sınırladı. Firmalar yeni siparişlerindeki ivme kaybına bağlı olarak hem girdi hem de nihai ürün stoklarını azalttı. Habertürk